

EU

Det EU, du kender, er døende. Så nu sætter Mette Frederiksen sig i spidsen for et nyt EU-samarbejde

Årtiers dansk europapolitik er lagt i graven. Forude venter et nyt EU-samarbejde, der skal håndtere en verden domineret af Putin, Trump og Xi.

Mette Frederiksen varsler nye tider. Og det er ikke mindre justeringer af dansk EU-politik, der er tale om. Det er et historisk kursskifte. (Foto: © CHRISTOPHER NEUNDORF, Ritzau Scanpix)

[LÆS OP](#)[ORDBOG](#)[TEKST](#)

AF
EU-KORRESPONDENT

Ole Ryborg

27. DEC 2024 | MERE END 30 DAGE GAMMEL

Statsminister Mette Frederiksen er i gang med den største kursændring af dansk europapolitik i tre årtier.

Under Mette Frederiksens ledelse har Danmark sagt farvel til EU's såkaldte sparebånd. Danmark er parat til et større EU-budget. Danmark er også åben for, at EU-landene optager lån i fællesskab, hvis det kan sætte skub i den europæiske forsvarsindustri.

Og i det hele taget er Danmark åben for at udvikle det europæiske forsvarssamarbejde. Et samarbejde som Danmark nu deltager i fuldt ud efter folkeafstemningen som afskaffede det danske forsvarsforbehold.

Læs også: **80 procent af EU-landenes investeringer i forsvar ender uden for EU: Vi er i den spæde start**

Op endnu større end ændringen af den danske politik overfor EU's budget, fælles gældsoptagelse og forsvarspolitik er Danmarks nye syn på brugen af statsstøtte i EU.

I de seneste tre årtier har fundamentet i dansk EU-politik været dansk støtte til et indre marked med fri konkurrence – uden statsstøtte.

Det er ikke mindre justeringer af dansk EU-politik, der er tale om. Det er et historisk kursskifte.

Den politik er død. Lagt i graven af Mette Frederiksen og hendes regering.

Nu er Danmark åben for statsstøtte til europæiske virksomheder, som beskæftiger sig med områder, der er afgørende for Europas strategiske sikkerhed.

Europa må ikke i fremtiden være afhængig af gas fra Rusland, medicin fra Asien og bilbatterier fra Kina. Derfor bliver en del af den traditionelle erhvervspolitik fremover håndteret som sikkerhedspolitik, og det ændrer de normale spilleregler på EU's indre marked.

Presset af Putin og Trump

Det er ikke af lyst, eller fordi Mette Frederiksen pludselig er blevet ramt af en glødende europæisk ild, at statsministeren er i gang med den største kursændring af dansk europapolitik siden Berlinmurens fald.

Ifølge Mette Frederiksen er der tale om ren og skær nødvendighed:

- Der er nogle ting, som Danmark traditionelt har gået op i i europapolitikken, som vi bliver nødt til at sige, er mindre væsentlige, siger statsminister Mette Frederiksen til [Stjerner og Striber, DR's podcast om international politik](https://www.dr.dk/lyd/p1/stjerner-og-striber/stjerner-og-striber-2024/stjerner-og-striber-nytaarsspecial-med-statsminister-mette-frederiksen-11802437052).
<<https://www.dr.dk/lyd/p1/stjerner-og-striber/stjerner-og-striber-2024/stjerner-og-striber-nytaarsspecial-med-statsminister-mette-frederiksen-11802437052>>

- Der er så mange ting, der flytter sig lige nu, og selvfølgelig skal Danmark jo ikke stå og holde fast i en position, som ikke kan bruges.

Europa har rigtig travlt med at træffe de rigtige beslutninger om blandt andet forsvar, oprustning og afskrækkelse af Rusland, siger statsministeren til Stjerner og Striber:

Kursskiftet er den største ændring af dansk EU-politik, siden udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen ændrede dansk europapolitik dramatisk i årene efter Berlinmurens fald.

I kølvandet på murens fald ændrede dansk europapolitik sig dramatisk. Det primært økonomiske EF-samarbejde (forløberen for EU red.) blev – med dansk støtte – omdannet til en økonomisk, monetær og politisk union. Med fælles mønt, fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og et udbygget samarbejde om emner som asyl, migration og kriminalitetsbekæmpelse.

Og nu står Europa igen overfor dramatiske forandringer.

Direkte trussel mod Europa

For det første er der den direkte trussel mod Europa.

Rusland har invaderet Ukraine, og det er en reel trussel, at Rusland kan få for sig at invadere andre europæiske lande. Her er der tale om en potentiel trussel, som kan være på vej.

Men ser man på andre områder, så er fjendtlige handlinger allerede en del af hverdagen i Europa.

Europæisk infrastruktur oplever daglige angreb. Sygehuse, sundhedsvæsen, banker, kommuner, lufthavne og andre centrale dele af infrastrukturen udsættes dagligt for cyberangreb – mange af dem orkestreret af statslige aktører, som ønsker at skade Danmark og Europa.

Fysisk infrastruktur som for eksempel internetkabler og el-kabler som ligger i havet har også været genstand for sabotage.

Læs også: Forsker kalder kabelskader for 'bekymrende', men peger på reaktionen som det mest overraskende

Samtidig forsøger Rusland og Kina at påvirke europæiske valg og i det hele taget den europæiske offentlighed gennem for eksempel påvirkningskampagner på sociale medier.

Rumæniens højesteret valgte tidligere på måneden at annullere første valgrunde af præsidentvalget. Det skete, efter den rumænske sikkerhedstjeneste pegede på, at Rusland har udført "aggressive" hybridangreb på det østeuropæiske land i forbindelse med valget. (Foto: © DANIEL MIHAILESCU, Ritzau Scanpix)

Men mens trusselsbilledet mod Europa vokser, så er der udsigt til, at opbakningen til at beskytte Europa kan være kraftigt faldende.

USA's kommende præsident, Donald Trump, har gentagne gange sat spørgsmålstegn ved Washingtons fortsatte engagement i forsvarsalliancen Nato.

Læs også: Trump: Rusland kan gøre 'hvad helvede, de vil' mod Nato-lande, der ikke betaler nok

Og ikke alene har Trump sat spørgsmålstegn ved USA's vilje til at hjælpe europæiske lande, hvis de bliver angrebet. USA's kommende præsident har direkte truet med at svække den europæiske økonomi ved at starte en handelskonflikt med EU's medlemslande.

- Ligegyldigt, hvordan man vender og drejer det, så er Europa udfordret. Jeg tror ikke, vi vender tilbage til den fredelige tid, der var før 2022. Jeg tror, uroen kommer til at fortsætte, siger statsminister Mette Frederiksen.

Nye tider betyder ny politik

Det er erkendelsen af en ny verden, hvor statslige aktører som Rusland, Iran og Nordkorea – hjulpet af Kina – direkte forsøger at gøre skade på europæiske lande, som har fået statsministeren og den danske regering til at ændre europapolitik.

Og det er ikke mindre justeringer af dansk EU-politik, der er tale om. Det er et historisk kursskifte.

Læs også: 'Super Mario' vil give Europas virksomheder et boost. Men det bliver historisk dyrt

Finansministeriets autopilot-politik, hvor ministeriet konsekvent har lagt sig i slipstrømmen af lande som Tyskland, Holland, Østrig og Sverige i diskussionerne om EU's budget, er knust.

Danmark har forladt den såkaldte sparebende og er nu klar til fælles gældsoptagelse. (Foto: © John Thys, Ritzau Scanpix)

Danmark er nu åben for et større EU-budget og sågar for fælles gældsoptagelse, og Finansministeriets embedsmænd skal i de kommende år – blandt andet under det danske EU-formandskab – til at vænne sig til at være mere enige med Frankrig end med Tyskland, Holland og Sverige.

Erhvervsminister Morten Bødskov og hans embedsværk i Erhvervsministeriet er en anden del af dansk centraladministration, som skal vænne sig til nye allierede i EU-kredsen og en ny EU-politik.

Væk er princippet om fri konkurrence og princippet om, at det kun er private, som skal skaffe kapital til europæiske virksomheder. Forude venter en virkelighed med statsstøtte til udvalgte brancher.

Mette F: Vigtigt ikke at svække Danmark og Europa

Selv Forsvarsministeriet skal omprogrammeres til en ny virkelighed, hvor det ikke altid er amerikansk militært isenkram, som vil være førstevalget, når milliardbevillingerne skal investeres i forsvarsmateriel.

Danmark og Europa befinder sig i en ny verden, og det kræver en ny politik:

- Når jeg lægger alle udgifter op foran mig, så kan det ikke lade sig gøre at finansiere inden for det velkendte økonomiske regime, siger statsminister Mette Frederiksen, når hun skal forklare det markante kursskifte i Danmarks europapolitik.
- Jeg har gjort op med mig selv. Jeg kommer ikke til som Danmarks statsminister at anbefale noget, der svækker Danmark og Europa. Det kan jeg simpelthen ikke. Det vil jeg ikke.
- Og når man ligesom har skrevet den konklusion, så må man jo læne sig ind i at gøre det, der skal gøres for at gøre vores samfund stærkere.
- Og det kræver altså markant flere investeringer, både offentligt og privat.

Læs også: Ny europaminister vil ikke udelukke statsstøtte til europæiske virksomheder

- Og derfor bliver vi nødt til at gå til EU-budgettet med andre øjne, siger Mette Frederiksen.

Er du selv bevidst om, hvor stor en kursændring af dansk europapolitik det er, du har foretaget her?

- Ja, det føler jeg mig meget overbevist om, siger Mette Frederiksen.

Læs også: **Højrefløjen stormer frem i de store europæiske lande: Meloni står til klar sejr i Italien**

Efter årsskiftet skal EU-landene i gang med en række omfattende reformer af EU-samarbejdet. De skal enes om et nyt langtidsbudget.

EU's forsvarssamarbejde skal udvikles – blandt andet for at øge den europæiske våbenproduktion. Og Europas konkurrenceevne skal forbedres.

Kina beskyldes blandt andet for at dumpe prisen på elbiler med statsstøtte til kinesiske producenter. (Foto: © STR, Ritzau Scanpix)

En række europæiske virksomheder og brancher er under voldsomt pres på grund af unfair konkurrence fra amerikanske og kinesiske virksomheder, der modtager store milliardbeløb i statsstøtte.

Fra 1. juli overtager Danmark formandskabet i EU, og dermed så kommer danske ministre til at spille en helt afgørende rolle i udformningen af det nye EU-samarbejde, som skal sikre Europa i en verden, hvor Rusland, Iran og Nordkorea – med støtte fra Kina – agerer fjendtligt overfor Europa. Og hvor amerikansk støtte og opbakning ikke længere er en selvfølge.

Hør meget mere i *Stjerner og stribers nytårsspecial med statsminister Mette Frederiksen* i DR LYD:

Lyt på DR LYD

Stjerner og striber

Nytårsspecial med statsminister Mette Frederiksen

Stjerner og striber besøger Statsministeriet for at gøre status på et hæsblæsende 2024 - og for at se frem mod det nye år. Prepper Mette Frederiksen? Hvordan påvirker det Danmark, at USA's præsident om mindre end en måned hedder...

Se mere

Seneste nyt >

17 min. siden | Kort nyt

Bomber blev smidt det forkerte sted i militærovelse: 15 personer såret

34 min. siden | Indland

'Bekymrede, opmærksom'

Nyhedsoverblik

Klima | I dag kl. 06:34

Video og eksperter modsiger ministers milliondyre pusterum til fiskere: Kan spare op til 40 procent CO2

Penge | 53 min. siden

PostNord har indkaldt ansatte til hastemøde: Følg udviklingen her

Indland | 43 min. siden

'Bekymrede, opmærksomme og usikre': Verdenssituationen fylder for danskerne

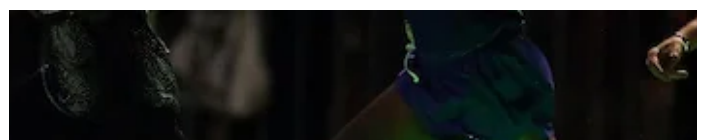
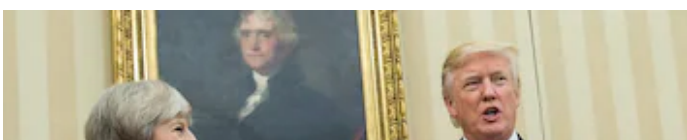
EU | I dag kl. 07:10

En hæsblæsende uge ender nu med et topmøde: Få overblikket her

Valg i USA | I dag kl. 05:51

Morgenpost fra USA: 'Hvorfor dækker I ikke demonstrationerne?' Det gør vi da også. Nu

Kort nyt | I dag kl. 07:11**New Zealand har fyret ambassadør efter Trump-kommentar****Atletik** | I dag kl. 06:27**LED-lys skal skydes af ved EM, men det kan ødelægge mesterskabernes DNA****Udland** | I dag kl. 06:00**Kaoset fortsætter i Serbien: Røgbomber i parlamentet og demonstranter på traktorer****Vejret** | I dag kl. 06:30**Nu begynder fire dage med lunt vejr**

Nyheder

BASERET PÅ DET, DU HAR LÆST FOR NYLIG

Grønland | 25. feb kl. 16:36**Grønlandsk folketingsmedlem kalder DR-satire 'krænkende'. Nu kræver hun svar fra minister**

EU | I dag kl. 07:10

Har du også haft svært ved at følge med? Få overblikket over den seneste uge før vigtigt topmøde

Valg i USA | I dag kl. 05:51

Morgenpost fra USA: 'Hvorfor dækker I ikke demonstrationerne?' Det gør vi da også. Nu

Andre læser

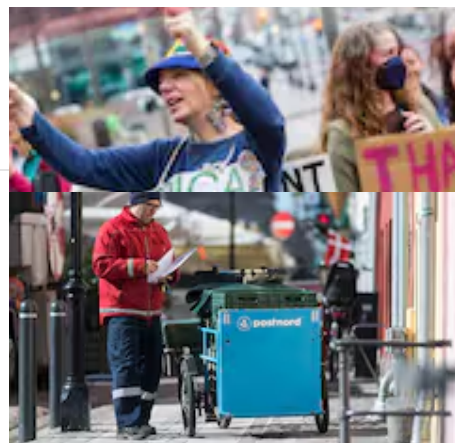
Valg i USA | I dag kl. 05:51

Morgenpost fra USA: 'Hvorfor dækker I ikke demonstrationerne?' Det gør vi da også. Nu

Penge | 53 min. siden

PostNord har indkaldt ansatte til hastemøde: Følg udviklingen her

Atletik | I dag kl. 06:27

LED-lys skal skydes af ved EM, men det kan ødelægge mesterskabernes DNA

Klima | I dag kl. 06:34

Video og eksperter modsiger ministers milliondyre pusterum til fiskere: Kan spare op til 40 procent CO2

EU | I dag kl. 07:10

Har du også haft svært ved at følge med? Få overblikket over den seneste uge før vigtigt topmøde

Champions League | I går kl. 22:58

Landin gjorde det igen, da det gjaldt allermest

